

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2807/2022
28.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хацића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Годоресков, адвокат из ..., против тужене Саобраћајне школе "Пинки", Нови Сад, коју заступа Правобранилаштво АП Војводине, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1422/2022 од 06.04.2022. године, у седници одржаној 28.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1422/2022 од 06.04.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1422/2022 од 06.04.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 65/2021 од 27.01.2022. године, у ставу првом, другом и трећем изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиле, којим је тражила да суд тужену обавезе да јој за период од 01.12.2017. године до 30.10.2022. године исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 107.428,25 динара и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора у току рада у износу од 76.476,47 динара, са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни износ који је ближе одређен у изреци првостепене пресуде и **ОДБИЈА** захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка, са припадајућом каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове целог поступка од 36.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 65/2021 од 27.01.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев усваја. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужилци за период од 01.12.2017. године до 30.10.2022. године исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у укупном износу од 107.428,25 динара и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора у току рада у укупном износу од 76.476,47 динара, са припадајућом законском затезном каматом на месечне износе наведене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 75.500,00 динара, са

затезном каматом од дана извршности пресуде. Ставом четвртим изреке, тужила је ослобођена обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1422/2022 од 06.04.2022. године, одбијена је жалба и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 65/2021 од 27.01.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу одредбе члана 404 став 1. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као изузетно дозвољеној, прописани одредбом 404. став 1. Закона о парничном поступку, пошто је потребно уједначавање судске праксе у погледу права запослених, којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у периоду од 01.12.2017. године до 30.10.2020. године, била у радном односу код тужене, на радном месту ... са коефицијентом посла 6,30. Тужена је тужили у том периоду обрачунавала плату тако што је основицу коју је објавила Владе Републике Србије множила са коефицијентом радног места, а тако обрачуната плата тужиле је била нижа од износа минималне зараде за пуно радно време и остварени стандардни радни учинак. У обрачунским листама за спорни период није исказана накнада тужили за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, нити је исказано који део коефицијента се односи на те накнаде. Вештачењем је обрачуната висина предметних накнада за спорни период од 107.428,25 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и 76.476,47 динара на име регреса за коришћење годишњег одмора према тада важећем Појединачном колективном уговору за делатност путне привреде ("Службени гласник РС", бр. 14/18), Појединачном колективном уговору за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада ("Сл.лист Града Новог Сада" бр. 37/17, 34/20), Појединачном колективном уговору за јавна, комунална и друга јавна предузећа Града Суботице ("Службени гласник РС", бр. 83/15), Појединачном колективном уговору за јавна, комунална и друга јавна предузећа Града Панчева ("Службени гласник РС", бр. 59/15) и ("Сл. лист Града Панчева" бр. 25/18) и Појединачном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 30/21).

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле усвојили и тужену обавезали да јој накнади трошкове за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у току рада за период од 01.12.2017. године до 30.10.2020. године, имајући у виду да је тужена тужиле у читавом спорном периоду исплаћивала зараду у висини важеће минималне зараде, па су закључили да јој накнада за топли оброк и регрес није исплаћена, а параметар који је судски вештак применио при обрачуну ових накнада најближи је и најобјективнији параметрима који су прописани Појединачним колективним уговорима за просвету, јер се запослени у комуналним делатностима финансирају на исти начин као и запослени у просвети, односно најприближније томе.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005...95/2018), у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5, члана 118. став 1. тачке 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. тог Закона.

Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. истог Закона, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана, мора бити изражена у новцу (став 2.).

Закон о платама у државним органима и јавним службама ("Службени гласник РС", бр. 34/2001...21/2016), прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталих и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, Аутономне Покрајине и јединице локалне самоуправе. Плату запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основнице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијента (утврђених актом Владе), додатака на плату прописаних тим Законом (минути рад, прековремени рад, теренски додатак, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Према одредби члана 4. став 1. тог Закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебни колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика ("Службени гласник РС", бр. 21/2015, 92/2020), предвиђено је да уколико основна плата запосленог која је утврђена на основу основнице за обрачун и исплату плата и коефицијената из прописа о коефицијентима за обрачун плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак, је нижа од минималне зараде, основна плата утврђена на напред описани начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20.). Исто решење садржано је и у члану 31. Посебног колективног уговора за државне органе ("Службени гласник РС", бр. 38/2019, 55/2020), а према одредби члана 48. тог општег акта, запослени може да оствари право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора од 2020. године, ако се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије, тако што висину тих накнада утврђује Влада.

Дакле, регулатива обрачуна и исплате плата у јавним службама у складу са нормама посебног закона, није истоветна регулативи обрачуна и исплате зараде према

правилима која се примењују у општем радно-правном режиму, јер појам зараде у одређеним радним срединама и плате нема јединствено значење, што се директно одражава на различитост услова, начина и обима права на накнаду предметних трошкова. Обрачуном плате запосленима у јавним службама, применом посебних закона и општег акта, запослени на одређеним радним местима са најнижим коефицијентом примају плату у нижем износу од минималне зараде и у тој ситуацији вршена је исплата плате до висине вредности минималне зараде. Међутим, исплатом плате запосленима у јавним службама у висини вредности минималне зараде, не активирају се правила општег радно-правног прописа, према коме запослени, који у складу са Законом о раду, остварује право на исплату минималне зараде, има право на увећану зараду и накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у смислу одредбе члана 108. и 118. Закона о раду. Горе наведени посебни прописи не предвиђају право на накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора посебном нормом, јер су ове накнаде обухваћене и садржане у коефицијенту за обрачун плата (члан 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама), што значи да се иста остварују кроз обрачун и исплату плата, услед чега нема ни основа (упућујућих норми) да се примењују параметри из важећих колективних уговора за запослене у јавним предузећима. Стога, према садржају наведених посебних закона, нема правне празнине по питању права на исплату накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега нема ни услова за супсидијарну примену Закона о раду (члан 2. Закона о раду), што значи да је тужбени захтев тужиле неоснован.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у ком је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

Пошто тужилца није успела у овом поступку, не припада јој право на накнаду трошкова тог поступка, а дужна је да туженој, на основу одредбе члана 153. став 1. Закона о парничном поступку, накнади трошкове који су јој били потребни ради вођења ове парнице, у смислу одредбе члана 154. истог Закона и то: на име ангажовања заступника за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, на основу важеће Адвокатске тарифе, применом члана 162. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, а одлуку као у ставу трећем изреке, применом одредбе члана 165. став 2. истог Закона.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић